

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Dereito da Unión Europea	Código	612G01021	
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
1º e 2º Ciclo	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Dereito Público			
Coordinación	Sobrido Prieto, Marta	Correo electrónico	marta.sobrido@udc.es	
Profesorado	Aba Catoira, Ana Maria Caamaño Domínguez, Francisco Manuel Camara Ruiz, Juan Garcia Vazquez, Sonia Grandal Rodríguez, María Eva Mkrtichyan , Artak Oanta Oanta, Gabriela Alexandra Quindimil Lopez, Jorge Antonio Ruiperez y Alamillo, Javier Sobrido Prieto, Marta Soto Díaz, David José	Correo electrónico	ana.abac@udc.es f.caamano@udc.es juan.camara@udc.es sonia.garcia.vazquez@udc.es e.grandalr@udc.es a.mkrtichyan@udc.es gabriela.oanta@udc.es jorge.quindimil@udc.es javier.ruiperez@udc.es marta.sobrido@udc.es david.sdiaz@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>O estudo desta materia permitirá ao alumnado coñecer mellor a súa condición de cidadáns europeos e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Esto último permitiralle constatar a importancia que pode acadar o dereito nos procesos de integración.</p> <p>A impartición desta materia é responsabilidade de 3 áreas de coñecemento: Dereito internacional público (leccións 1-2, 5-13), Dereito constitucional (lección 3-4) e Dereito procesual (lección 14).</p>			

Plan de continxencia	<p>1. MODIFICACIONES NOS CONTIDOS. Non se realizarán cambios.</p> <p>2. METODOLOXIAS. *Metodoloxías docentes que se manteñen: Sesión maxistral; Estudo de caso (computa na avaliación); Proba final (computa na avaliación). *Metodoloxías docentes que se modifican: mantense a metodoloxía docente, pero substitúese a docencia presencial por unha docencia virtual, e as actividades prácticas tamén realizaranse por medios virtuais.</p> <p>3. MECANISMOS DE ATENCIÓN PERSONALIZADA AO ALUMNADO. A. Doble Grao Dereito+ADE: Microsoft Outlook, Moodle, TEAMS. B. Grao en Dereito: Moodle, TEAMS, FORMS, STREAM. C. Bilingual degree: TEAMS, Moodle, Microsoft Outlook.</p> <p>4. MODIFICACIÓNS NA AVALIACION. A proba final desenvolverase virtualmente coas garantías de seguridade correspondente. *Observacións de avaliación: A. Doble Grao Dereito+ADE: Suprímese a esixencia de obter unha cualificación numérica non inferior á de 5 sobre 10 na proba final. B. Grao en Dereito: Non se realizarán cambios. C. Bilingual degree: Non se realizarán cambios.</p> <p>5. MODIFICACIÓNS DA BIBLIOGRAFIA OU WEBGRAFIA. Non se realizarán cambios.</p>
-----------------------------	--

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecemento das principais institucións xurídicas.
A3	Percepción do carácter sistemático do ordenamento xurídico.
A5	Coñecemento dos principios e valores constitucionais.
A6	Comprensión das distintas manifestacións do dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
B1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Aprender a aprender.
B10	Traballar de forma colaborativa.
B13	Capacidade para utilizar a rede informática (internet) na obtención de información e na comunicación de datos e, en xeral, capacidade para empregar as ferramentas básicas das TIC necesarias para o exercicio da súa profesión.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Adquisición do coñecemento dos principios e valores constitucionais.	A5		
Adquisición do coñecemento das principais institucións xurídicas.	A1		
Percepción, polo alumnado, do carácter sistemático do ordenamento xurídico.	A3		
Comprensión, polo alumnado, das distintas manifestacións do dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	A6		
Comprensión, polo alumnado, de coñecementos nunha área de estudo como é esta que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda deste campo de estudo		B1	
Aplicación, polo alumnado, dos seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional. Adquisición das competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro desta área de estudo		B2	
Traballo do alumnado de forma colaborativa.		B10	
Adquisición, e exercicio, da competencia de aprender a aprender.		B6	
Adquisición, polo alumnado, da competencia para desenvolver aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía		B5	
Capacidade para utilizar a rede informática (internet) na obtención de información e na comunicación de datos e, en xeral, capacidade para empregar as ferramentas básicas das TIC necesarias para o exercicio da súa profesión.		B13	
Dominio da expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.			C2
Utilización das ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			C3
Capacidade para desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			C4
Entendemento da importancia da cultura emprendedora e coñecemento dos medios ao alcance das persoas emprendedoras.			C5
Capacidade do alumnado para valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que debe afrontarse.			C6

Contidos

Temas	Subtemas
Tema 1. Orixe e evolución histórica da Unión Europea.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Antecedentes históricos da UE 2. O proceso de profundización da UE 3. O proceso de ampliación da UE
Tema 2. Natureza xurídica e caracteres da Unión Europea.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Configuración xurídica: a UE como Organización internacional 2. Valores, obxectivos e principios 3. O sistema de competencias
Tema 3. A integración europea. Fundamento e alcance constitucional da pertenza á UE.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bases constitucionais da pertenza á UE 2. A pertenza á UE e as súas consecuencias sobre o sistema constitucional de fontes do Dereito. 3. A pertenza á UE e as súas consecuencias sobre a organización territorial do Estado español.
4. Cidadanía e dereitos.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A cidadanía europea: concepto e contido 2. A tutela dos dereitos no espazo comunitario 3. A Carta dos Dereitos fundamentais da UE: proceso constitucional? 4. A adhesión da UE ao Convenio Europeo de Dereitos Humanos.
Tema 5. Sistema institucional da Unión Europea (I).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Consideracións xerais: principios e medios 2. O Consello Europeo 3. O Consello

Tema 6. Sistema institucional da Unión Europea (II).	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Parlamento Europeo 2. A Comisión 3. Outras institucións e órganos
Tema 7. Ordenamento xurídico da Unión Europea (I): Fontes.	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Dereito orixinario 2. O Dereito derivado 3. O proceso de formación do Dereito derivado
Tema 8. Ordenamento xurídico da Unión Europea (II): Aplicación no Ordenamento xurídico interno.	<ol style="list-style-type: none"> 1. As relacións entre o Dereito da UE e os Dereitos interno dos Estados membros 2. Os principios de efecto directo, primacía e responsabilidade do Estado 3. Desenvolvemento e execución do Dereito da UE
Tema 9. Sistema xurisdicional da UE (I): Organización e funcionamento do TJUE.	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Tribunal de Xustiza: organización e funcionamento 2. O Tribunal Xeral: organización e funcionamento 3. Os tribunais especializados: o Tribunal da Función Pública. 4. Caracteres xerais do procedemento ante o TJUE.
Tema 10. Sistema xurisdicional da UE (II): as competencias do TJUE.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A competencia contenciosa 2. A competencia prejudicial 3. As competencias consultiva
Tema 11. Políticas e liberdades da UE.	<ol style="list-style-type: none"> 1. As liberdades fundamentais do mercado interior 2. As políticas comúns da Unión 3. As políticas compartidas da Unión 4. As políticas en que a Unión dispón de competencias de cooperación, apoio, complemento ou axuda
Tema 12. Acción exterior da Unión Europea: as relacións exteriores.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A subxectividade xurídica internacional da UE 2. As principais manifestacións da subxectividade internacional da UE 3. A dimensión internacional das políticas civís da UE
Tema 13: Acción exterior da Unión Europea: a Política exterior e de Seguridade Común e a Política de Seguridade e Defensa Común.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A articulación da Política Exterior e de Seguridade Común 2. A dimensión institucional e os ámbitos materiais da Política Exterior e de Seguridade Común 3. A articulación da Política de Seguridade e Defensa Común
Tema 14: Espazo de Liberdade, Seguridade e Xustiza: a tutela xudicial e procesual na Unión Europea.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A cooperación xudicial en materia civil: principios e instrumentos xurídicos. 2. A cooperación xudicial en materia penal: principios, instrumentos xurídicos, a Lei 23/2014 e as institucións de cooperación xudicial e policial na UE.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A3 A5 A6 C5	39	60	99
Seminario	B6 B10 B13 B1 B2 B5 C2 C3 C4 C5 C6	19	25	44
Proba obxectiva	A1 A3 A5 A6 B6 B10 B1 B2 B5 C4 C5 C6	2	0	2
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Actividade lectiva desenvolvida polo profesorado seguindo o programa da asignatura.
Seminario	Actividade de contidos prácticos relacionados coa asignatura.
Proba obxectiva	Exame do contido da asignatura.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	O alumnado terá a posibilidade de consultar co profesorado todas aquelas dúbidas que lle xurdan tanto respecto das clases maxistras como das actividades prácticas.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Seminario	B6 B10 B13 B1 B2 B5 C2 C3 C4 C5 C6	Avaliación da actividade práctica. Dependendo da titulación (Dobre grao Dereito+ADE / Grao en Dereito en castelán / Grao en Dereito bilingüe), representará unha porcentaxe diferente da nota final da asignatura. Véanse "Observacións avaliación".	40
Proba obxectiva	A1 A3 A5 A6 B6 B10 B1 B2 B5 C4 C5 C6	Exame do contido da materia. Dependendo da titulación (Dobre grao Dereito+ADE / Grao en Dereito en castelán / Grao en Dereito bilingüe), representará unha porcentaxe diferente da nota final de asignatura. Véanse "Observacións avaliación".	60

Observacións avaliación

ORGANIZACIÓN

DA MATERIA SEGÚN ÁREAS DE COÑECEMENTO

A impartición e avaliación da materia é responsabilidade de 3

Áreas de coñecemento: Área de Dereito internacional público (DIP), Leccións 1-2 e 5-13; Área de Dereito constitucional (DC), Leccións 3-4; Área de Dereito procesual (DP), Lección 14.

PROFESORADO

DOBRE GRAO EN DEREITO + ADE

Área DIP: Profa. Gabriela A. Oanta (gabriela.oanta@udc.es) e

Prof. Artak Mkrtychyan (artak@udc.es); Área DC: Prof.

Francisco Caamaño (f.caamano@udc.es); Área DP: profesorado por determinar. GRAO EN DEREITO, QUENDA DE MAÑÁ

Área DIP: Profa. Marta Sobrido (marta.sobrido@udc.es) e Prof.

Jorge A. Quindimil (jorge@udc.es); Área DC: Prof. Javier Ruipérez (javier.ruiperez@udc.es) Área DP: Prof. Juan Cámara (juan.camara@udc.es). GRAO EN DEREITO, QUENDA DE TARDE

Área DIP: Profa. Marta Sobrido (marta.sobrido@udc.es); Área DC: Profa. Sonia García (sonia.garcia.vazquez@udc.es); Área DP: profesorado por determinar. GRAO EN DEREITO

BILINGÜE

Área DIP: Profa. Gabriela A. Oanta (gabriela.oanta@udc.es) e

Prof. Artak Mkrtychyan (artak@udc.es); Área DC: Profa. Ana Aba (ana.abac@udc.es); Área DP: Prof. David Soto (david.sdiaz@udc.es).

CÁLCULO DA NOTA FINAL DA MATERIA

Cada unha das Áreas de coñecemento que participa na materia ten un peso na avaliación final, proporcional á súa carga docente:

Dereito internacional público: 78 % da nota final; Dereito constitucional: 15% da nota final; Dereito procesual: 7% da nota final.

PLAXIO OU COPIA

Calquera intento de plaxio ou copia, tanto nas actividades prácticas como no examen, suporá un suspenso automático nada materia con un 0.

EVALUACIÓN NO

DOBRE GRAO DEREITO+ADE

En relación coa parte relativa ao Dereito

internacional público (DIP), para superar a materia deberá alcanzarse un 5 sobre

10 no exame, que será final e oral, e suporá un 60% da nota final. Para que se poida sumar a nota das actividades prácticas, que suporá o 40% da nota

final, deberá alcanzarse un 5 sobre 10 no exame final. Se non se alcanza unha

nota mínima de 5 sobre 10 nas actividades prácticas, non se poderá sumar a

cualificación do exame final. O alumnado que non se presente ao exame final de

DIP, será considerados como NP polo que se refire á parte de DIP. Polo que se refire á segunda oportunidade de exames, o sistema de avaliación

será similar ao da primeira oportunidade. Para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, a avaliación consistirá nun exame final sobre os contidos da materia cuxa cualificación máxima será de 10 puntos sobre 10. No caso da

parte de Dereito constitucional (DC), é necesario

aprobar o exame final para que poidan ser tidas en conta as notas das

prácticas. Ao alumnado que obteña unha cualificación numérica de 5 ou superior (sobre 10) no exame final, calcularáselles a nota do seguinte modo: 30% da nota mediante avaliación de actividades prácticas (en clase, entregas de traballos?) e 70% restante mediante o exame final. O alumnado que obteña unha cualificación numérica inferior a 5 (sobre 10) no exame final, suspenderá a materia sen que se lle poida ter en conta a nota das prácticas. Polo que se refire á parte de Dereito procesual (DP), o 65% a proba mixta e 35% as prácticas.

EVALUACIÓN NO GRAO EN DEREITO

En relación

coa parte de Dereito internacional público (DIP) teranse en conta o exame final e as actividades prácticas realizadas ao longo do curso. EXAME FINAL. O exame representará o 80% da nota da

parte DIP. O exame será escrito. Se no exame non se consegue un 5 sobre 10, a nota das actividades prácticas non se engadirá á nota final da parte DIP.

ACTIVIDADES PRÁCTICAS. As actividades prácticas representarán o 20% da nota DIP; pero só se terán en conta no cálculo da nota DIP se se acadou un 5 sobre 10 no exame final DIP. O

alumnado que non se presente ao exame final DIP considerarase non presentado no

que se refire á parte DIP. Ao comezo do curso, informarase ao alumnado sobre a organización das actividades prácticas. Non se permitirá a defensa e/ou entrega

de actividades prácticas fóra dos prazos establecidos, agás por motivos debidamente xustificadas. As actividades prácticas non defendidas e/ou

entregadas serán cualificadas cun 0. ALUMNADO CON DISPENSA ACADÉMICA DE

ASISTENCIA Á CLASE. O alumnado a tempo parcial ao que, previa solicitude ao Decanato, se lle concedeu unha exención académica para asistir ás clases

(pódese consultar a normativa que regula o réxime de estudos a tempo parcial),

pode escoller entre dúas opcións: 1) que o exame final representa o 100% da nota DIP; 2) que o exame final representa o 80% da nota DIP, e o 20% restante a

través de actividades prácticas que o alumnado defenderá oralmente ao longo do curso (presencial ou por Teams; modalidade e datas fixadas polo profesorado

segundo ás circunstancias do caso). O alumnado deberá escoller un sistema ou

outro dentro do prazo fixado polo profesorado. SEGUNDA OPORTUNIDADE. A

modalidade de exame será a mesma nas dúas ocasións. Como regra xeral, non se

permite a recuperación das actividades prácticas na segunda oportunidade. Atendendo

ás circunstancias do caso concreto, o profesorado poderá permitirlle ao alumnado

realizar unha ou varias das actividades prácticas non realizadas ou non

superadas.No

caso da parte de Dereito constitucional (DC), é necesario que se aprobe

o exame final para que poidan ser tidas en conta as notas das prácticas. Os

alumnos que obteñan unha cualificación numérica de 5 ou superior (sobre 10) no

exame final que será escrito, calcularáselles a nota do seguinte modo: 30% da nota mediante avaliación de

actividades prácticas (en clase, entregas de traballos, ?), e 70% restante mediante o exame final. Os

alumnos que obteñan unha cualificación numérica inferior a 5 (sobre 10) no

exame final, suspenderán a materia sen que se lles poida ter en conta a nota

das prácticas.

Polo que se refire á parte de Dereito procesual (DP), o 65% a proba mixta e 35% as prácticas.

EVALUACIÓN NO GRAO BILINGÜE

En relación coa parte de Dereito internacional público (DIP), o exame final da materia será escrito e suporá o 50% da nota final, e as actividades prácticas puntuarán o 50% restante. Polo que se refire á segunda oportunidade de exames, o sistema de avaliación será similar ao da primeira oportunidade. Para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, a avaliación consistirá nun exame final sobre os contidos da materia cuxa cualificación máxima será de 10 puntos sobre 10. No caso da parte de Dereito constitucional (DC), é necesario que se aprobe o exame final para que poidan ser tidas en conta as notas das prácticas. Os alumnos que obteñan unha cualificación numérica de 5 ou superior (sobre 10) no exame final que será escrito, calcularáselles a nota do seguinte modo: 30% da nota mediante avaliación de actividades prácticas (en clase, entregas de traballos, ?), e 70% restante mediante o exame final. Os alumnos que obteñan unha cualificación numérica inferior a 5 (sobre 10) no exame final, suspenderán a parte de DC sen que se lles poida ter en conta a nota das prácticas.

Polo que se refire á parte de Dereito procesual (DP), o 65% a proba mixta e 35% as prácticas.

@font-face

{font-family:"Cambria Math";

panose-1:0 0 0 0 0 0 0 0 0;

mso-font-charset:1;

mso-generic-font-family:roman;

mso-font-format:other;

mso-font-pitch:variable;

mso-font-signature:0 0 0 0 0 0;}@font-face

{font-family:Calibri;

panose-1:2 15 5 2 2 2 4 3 2 4;

mso-font-charset:0;

mso-generic-font-family:auto;

mso-font-pitch:variable;

mso-font-signature:-536870145 1073786111 1 0 415 0;}@font-face

{font-family:"Arial Unicode MS";

panose-1:2 11 6 4 2 2 2 2 2 4;

mso-font-charset:0;

mso-generic-font-family:auto;

mso-font-pitch:variable;

mso-font-signature:-134238209 -371195905 63 0 4129279 0;}p.MsoNormal, li.MsoNormal, div.MsoNormal


```
{mso-style-unhide:no;
mso-style-qformat:yes;
mso-style-parent:"";
margin:0cm;
margin-bottom:.0001pt;
mso-pagination:widow-orphan;
font-size:12.0pt;
font-family:Calibri;
mso-ascii-font-family:Calibri;
mso-ascii-theme-font:minor-latin;
mso-fareast-font-family:Calibri;
mso-fareast-theme-font:minor-latin;
mso-hansi-font-family:Calibri;
mso-hansi-theme-font:minor-latin;
mso-bidi-font-family:"Times New Roman";
mso-bidi-theme-font:minor-bidi;
mso-fareast-language:EN-US;}MsoChpDefault
{mso-style-type:export-only;
mso-default-props:yes;
font-family:Calibri;
mso-ascii-font-family:Calibri;
mso-ascii-theme-font:minor-latin;
mso-fareast-font-family:Calibri;
mso-fareast-theme-font:minor-latin;
mso-hansi-font-family:Calibri;
mso-hansi-theme-font:minor-latin;
mso-bidi-font-family:"Times New Roman";
mso-bidi-theme-font:minor-bidi;
mso-fareast-language:EN-US;}div.WordSection1
{page:WordSection1;}
```


DEREITO CONSTITUCIONAL. SITUACIÓN DOS ESTUDANTES CON DEDICACIÓN OU DISPENSA A TEMPO PARCIAL:

Os estudantes con dedicación ou dispensa a tempo parcial, é dicir, que solicitaran e lles fose concedida polo Decano da Facultade de Dereito a exención de asistencia ás aulas presenciais (pódese consultar a normativa que regula o réxime de estudos a tempo parcial), poderán ser avaliados mediante unha proba obxectiva que representará o 100% da nota final da materia, sen necesidade de que entreguen as prácticas ou actividades interactivas. Non obstante, se o alumno desexa optar polo sistema de avaliación continua, deberá facelo constar por escrito ao profesor e obter a súa aprobación tamén por escrito.

DEREITO CONSTITUCIONAL. SANCIÓN POR COPIA OU PLAXIO:

Calquera intento de copiar nos exames ou plaxiar os traballos ou as prácticas pode ser penalizado cunha nota directa de "SUSPENSO: 0 puntos", independentemente do desenvolvemento do resto do exercicio ou exame.

DEREITO CONSTITUCIONAL. PREVISIÓNS PARA A SEGUNDA OPORTUNIDADE:

Para aprobar o curso, os estudantes deberán acadar unha nota mínima de 5 sobre 10 puntos nas probas obxectivas. Así as cousas, calcularase o porcentaxe pertinente desa cualificación e engadiranse as puntuacións obtidas nas tarefas prácticas e interactivas, no seu caso.

O tipo de exame será confirmado por cada un dos profesores responsables de cada grupo aos seus alumnos na aula.

As cualificacións das actividades prácticas e interactivas manteranse

para a segunda oportunidade (xullo).

Fontes de información

<p>Bibliografía básica</p>	<ul style="list-style-type: none"> - DIEZ DE VELASCO, M. (coordinado por J.M. SOBRINO) (2010). Las Organizaciones internacionales. Madrid:Tecnos - MANGAS MARTÍN, A. y LIÑÁN NOGUERAS, D.J. (2020). Instituciones y Derecho de la Unión Europea. Madrid: Tecnos - ABELLÁN HONRUBIA, V.; VILÁ COSTA, B. y OLESTI RAYO, A. (2011). Lecciones de Derecho comunitario europeo. Barcelona: Ariel - SOBRINO HEREDIA, J.M. (2016). Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, Derecho de la Unión Europea y Derecho Internacional de los Espacios. Valencia: Tirant lo Blanch - SOBRINO HEREDIA, J.M. (2016). Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, Derecho de la Unión Europea y Derecho Internacional de los Espacios. Valencia: Tirant lo Blanch - ORTEGA GÓMEZ, M. (2016). Las políticas de la Unión Europea en el siglo XXI. Barcelona: Bosch - RUIPÉREZ, J. (2018). La ciudadanía europea? y sus implicaciones para el derecho constitucional. Ciudad de México: Universidad Nacional Autónoma de México - CHALMERS, D. (2019). European Union law: texts and materials . Cambridge University Press - DAVIES, K. (2019). Understanding European Union law. Routledge - FAIRHURST, J. (2016). Law of the European Union (11th ed.). Edinburgh: Pearson <p>BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA PARA A PARTE DO PROGRAMA IMPARTIDA POLO AREA DE DEREITO CONSTITUCIONAL RUIPEREZ ALAMILLO, J.: La "Constitución Europea" y la teoría del Poder Constituyente, Ed. Biblioteca Nueva, Madrid, 2000.CARMONA CONTRERAS, A. (Ed.), La Unión Europea en perspectiva constitucional, Aranzadi, Navarra, 2008. GOIZUETA VÉRTIZ, J. y CIENFUEGOS, M. (Dirs.), La eficacia de los derechos fundamentales de la UE, Thomson Reuters Aranzadi, Navarra, 2014. JIMENA QUESADA, L., Fundamentos constitucionales de la Unión Europea, Biblioteca Nueva, Madrid, 2006. JIMENA QUESADA, L., Jurisdicción nacional y control de convencionalidad. A propósito del diálogo judicial global y de la tutela multinivel de derechos, Aranzadi, Navarra, 2013. JIMENA QUESADA, L., Sistema europeo de derechos fundamentales, Colex, Madrid, 2006. PÉREZ TREMPES, P. (Dr.), Constitución europea y Constituciones nacionales, Tirant lo Blanch, Valencia, 2005. RODRÍGUEZ, A., Integración europea y derechos fundamentales, Civitas, Madrid, 2001. UGARTEMENDÍA, J.I., Derecho Constitucional Europeo, Tirant lo Blanch, Valencia, 2011. UGARTEMENDÍA, J.I., GARCÍA VÁZQUEZ, S., GOIZUETA VÉRTIZ, J. (Dirs.), La Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea, Thomson.</p>
<p>Bibliografía complementaria</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ALCAIDE FERNÁNDEZ, J. y CASADO RAIGÓN, R. (2018). Curso de Derecho de la Unión Europea, 3ª ed.. Madrid: Tecnos - ALDECOA LUZARRAGA, F.; SOBRINO HEREDIA, J.M. e.a. (2008). Los Tratados de Roma en su cincuenta aniversario. Perspectivas desde la Asociación Española de Profesores de Derecho internacional y Relaciones internacionales. Madrid: M. Pons - GUTIERREZ ESPADA, C. e.a (2015). La Unión Europea y su Derecho. Madrid: Trotta - MANGAS, A. (Dir.); GONZÁLEZ, L.N. (Coord.); LÓPEZ ESCUDERO, M.; MARTIN PÉREZ DE NANCLARES, J. y SOBR (2008). Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea. Comentario artículo por artículo. Madrid: Fundación BBVA - SÁNCHEZ RAMOS, B. (Ed.) (2012). La Unión Europea como actor global. Valencia: Tirant lo Blanch <p>PAXINAS WEB Páxina oficial da Unión Europea: http://europa.eu/ Tribunal de Xustiza da Unión Europea: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/es/EUROPOL: http://europol.europa.eu/ EUROJUST: http://eurojust.eu/ Rede xudicial europea en materia civil e mercantil: https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/Ejn_Home/ES/Atlas_xudicial_europeo: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_es.htm Rede xudicial europea en materia penal: http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/</p>

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito Internacional Público/612G01019

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario
Traballo fin de Grao/612G01031 Dereito internacional dos espazos/612G01047
Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías